

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	4 korona
Egyes szám ára	20 fillér.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 Főmunkatárs
MAROSÁN JÁNOS.
 A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
 Nyilvánter sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szer

A mi mindenkire fontos.

Ha van a mai világban valami, a mivel nem mondunk újat, ez alig lehet más, mint az a súlyos gazdasági helyzet, azok a rendkívül kedvezőtlen megélhetési viszonyok, melyekkel napjainkban hazánk lakossága küzd, de a melyek különben egész Európában is elég általánosak és még mindig egyre súlyosabbakká válnak, egyre fenyegetőbbekké teszik közállapotainkat.

Ily körülmények között aztán csak természetesen, ha oly nevezetes fogalomra nőtte ki magát az, a minek az a neve, hogy *nyugdíj*. Igen, oly nevezetes ez a fogalom, és méltán, hogy például ma valaki existenciális viszonyainak elbírálásánál körülbelül mint elsőrendű szempont jön tekintetbe, van-e az illetőnek nyugdíja? „nyugdíj-képes”-e az illető? csakugy, mint mikor azt kérdezzük, van-e az illetőnek vagyona? a mint hogy a nyugdíj-jogosultság tényleg bizonyos vagyonnak, tőkének is felel meg.

Munkájával megkeresheti valaki a mindennapi kenyeret maga és hozzátartozói részére, de előáll a roppant kérdés, mi lesz vele ha megöregszik s dolgozni nem lesz képes, vagy pedig ha előbb is, amit soha sem lehet kizártnak tekintenünk, valamiképpen munkaképtelenné, mint mondják „rokkantta” talál lenni? Ha csak vagyona nines, pedig ilyenkor a mai szintén abnormis szociális viszonyoknál fogva az embereknek aránylag csak igen kis része rendelkezik, ha csak — mondom vagyona nines, a legrettenetesebb sors vár arra is, aki egész életében becsületesen megtudta keresni kenyerét; a nyomor réme az, mely feléje integet, sápadt arcú, éhes és rongyokba burkolt gyermekek veszik körül, a kiket nem hogy nevelni nem tud, de hajlékot sem tud nekik adni; mehet koldulni, vagy pedig élőködhetik más nyakán, s eheti a legkeserűbb kenyeret: a kegyelemkenyeret.

A szegényebb néposztály tagjaira pedig leginkább ezekről szólunk, még azt sem lehet mondani: mért nem voltak előrelátók, mért nem tettek félre keresményökből örekségök napjaira? Mert igen böles tanács ez, de valljuk meg, bizony azok közé a dolgok közé tartozik, melyekről úgy tudjuk, hogy mondani azokat könnyű, mert szépen hangzanak, megtenni azonban nehezebb. Hiszen a

szegényebb embereknek, mondjuk: munkásainknak, a kik két kezők munkájával keresik kenyerüket, a keresménye oly annyira szerény, hogy örülhetnek, ha abból a legszükségesebbekről gondoskodhatnak maguk és hozzátartozóik részére, nem hogy még félre is tehessenek belőle s vagyont gyűjtsenek.

Ha nyugdíja van valakinek, akkor vidáman, aggodástól menten és nyugodt szívvel forgatja a pörölyt, emelgeti a kaszát, a kapát, vagy szívja a hivatalszobák levegőjét, mert nem fél a jövőtől s tudja, hogy akármi történik, lesz mit ennie.

De hát hány embernek van nyugdíja Magyarországon? Akik állami szolgálatban vannak, azoknak az állammal szemben nyugdíj-igényük van: hivatalnokok, tanítók, bírák, hivatalszolgák, börtönőrök, altisztek stb. Van azonban még némely működési ágazatok, testületek, melyeknek tagjai létesítettek a maguk kebelében nyugdíj-intézeteket, amennyiben volt hozzá érzékük és elegendő anyagi erejük, de bizony ezeket is jobbára csak igen nagy áldozatok árán, aránylag terhes befizetések mellett képesek fentartani.

Ezen „nyugdíj-képes” egyénekkal azonban óriás ember-tömegek állanak szemközt, úgy, hogy ezekhez viszonyítva a „nyugdíj-képesek” száma elenyésző csekélység. Nagy tömegek vannak nyugdíj nélkül; a milliók, a nemzet család egyeteme, akik nyugdíjra egyáltalában sehonnan sem számíthatnak, a kiktől gondoskodva nines, a kiktől csakugyan az a sors vár, mint a mit fönebb sötét színekkel talán, de a valósághoz hiven eszteltünk; a kik felé tehát a távolból a legreménytelenebb nyomornak képe integet: az ilyen szegény emberek, ha megöregszenek, vagy pedig idő előtt rokkantokká lesznek, siralmasan fejezik be életüket: gyermekeik, esetleg más hozzátartozóik jóvoltából kegyelemkenyéren tengődnek, vagy pedig örege, beteg, nyomorékon munkával kinozzák fáradt testüket akkor, mikor az már pihenést érdemelné. De akárhányszor egyenesen koldulásra vannak kényszerülve.

A rettenetes kérdés megoldását az újabb kori szociológia mindjobban az állam feladatául kezdi tekinteni, szerinte ennek feladatát képezi mególtalmazni az állam polgárait attól a sorstól, hogy ilyen siralmasan fejezzék be egykor munkás életüket, vagyis a népnek *aggkori és rokkantsági biztosítása* állami feladat.

Hatalmas eszme, szinte szédítően nagy szerű gondolat is volna az, hogy széles Magyarországon minden embernek nyugdíja van örekségére az államtól! Minden özvegy és minden árva rendszeres segélyezésben részesül! Ez kétségkívül eszményi betetőzése volna minden szociális tevékenységnek!

Csak hogy ennek megvalósítása óriási pénzügyi terheket ró az államra.

Am a külföldön találunk arra példát, hogy az állam teljesíti is a szociálistizmus ily irányu kívánságait: nem egy államban, a hol t. i. az államnak vagyis inkább a polgárságnak megfelelő teherviselő képessége azt lehetővé teszi, a munkásoknak aggkor és rokkantság esetére való biztosítása törvényhozással kötelezővé van téve.

Igy például a hatalmas német birodalomban az államilag szervezett munkáspénztárak hatalmas népjóléti tevékenységnek az eszközei. Franciaországban az elmúlt télen örvendeztette meg az ottani közmunkaügyi miniszter a munkás világot avval, hogy ezután 70 éven túl mindenkinek nyugdíja lesz, míg az angol alsóház meg éppen ezen a nyáron fogadta el a törvényjavaslatot az aggkori nyugdíjról, akként terjesztvén azt elő a pénzügyminiszter, mely szerint az állam hajlandó a 70 évet betöltött becsületes előéletű munkásnak hetenkinti 13 shilling (mintegy 13 korona) aggkori nyugdíjat megadni.

Betegség- és balesetbiztosítási törvényünk van már nekünk is s az alkotásért a legnagyobb magasztalást érdemli az illető kormány, de ilyen szegény országban, mint Magyarország, a hol is iparunk még annyi válsággal küzd s a fejlődés útján olyan lassan halad, ez egyelőre elég is, s a munkások rokkantsági és aggkori biztosítására, miután az iparral foglalkozó lakosság teherviselő képessége nem oly nagy, még gondolni sem lehet.

Azaz, hogy gondolni éppen lehet, csak a megvalósítása ütközik nehézségbe, — hiszen ez a mi mostani nemzeti kormányunk, mikor ezelőtt hamadfél évvel nálunk a koalíció kormányra jutott, fölvette programjába a munkások aggkori és rokkantsági biztosításának megalkotását is, azonban arról le is kellett tennie éppen az ezzel járó terhek viseléséhez szükségelt pénzügyi erő fogyatékossága miatt. A szorgalmasabb újságolvasóknak eszébe juthat, hogy *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter a tavasszal táraja költségvetésének képviselőházi tárgyalása al-

Krámer Jeremiás

butorraktára Szatmár

(a színházzal szemben.)

Teljes hálószoba berendezés, mely áll 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekr., 1 mosdóból. Ára 120 frt.

Teljes ebédlő berendezés modern stílusban, mely áll 1 kredenz, 1 ebédlő-asztal, 6 borszék, 1 szőnyegdiványból. Ára 130 frt.

kalmával nyíltan megmondotta, hogy a kormány a rokkantsági és aggkori biztosítást pénzügyi akadályok miatt egyelőre leveszi a napirendről és hogy ezt az ígérését nem változtatja be.

Nem lehet tehát államilag megalkotni azt a nagy jót, a népnek aggkori és rokkantsági biztosítását, — létesítettek hát magán uton egy ilyen igen áldásos intézményt, egy önkéntes magánegyesülés alapján álló intézetet, melytől az ország lakossága megkaphatja azt, a mit nem nyújthat neki az állam: az aggkori és rokkantsági biztosítást!

Ez a szerencsés alkotás, ez az annyira áldásos intézmény egy egyesület, melyet ez előtt 16 évvel alapítottak Budapesten.

A ki beiratja magát abba az egyesületbe, fizet néhány fillért minden héten s ha munkaképzetlené válik — öregség miatt, vagy más módon — nyugdíjat huz az egylettől holta napjáig. Igaz, hogy az a 6—7 forint hetenkint nem éppen nagyon sok pénz, de hát a befizetés sem sok, s az a fő, hogy aki azt kapja, legalább annyit tud, hogy akármilyen történik vele valaha, éhen nem fog meghalni.

Magyarországon e szerint minden embernek nyugdíja lehet, a kinek csak tetszik.

Nem kell-e tehát azt az egyesületet a legnagyobb mértékben áldásosnak tekintenünk, benső örömmel üdvözlönnünk, rokonszenvvel felkarolnunk s mindnyájunknak, főként belépésünk által hazafias készséggel támogatnunk!

Cime az egyesületnek ez: *A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete.* Különböztetve állami felügyelet és ellenőrzés alatt áll, sőt a kereskedelmi kormánytól évenként pár ezer korona állami támogatásban is részesül.

Az egylet most már hatalmasan ki van fejlődve s teljes virágzásban van. Vagyona negyedfél millió korona s már saját palotája is van Budapesten (VIII. kerület) a József-utca 23. sz. alatt. Az ország igen sok városában és falujában van fiókpenztára, szám szerint 136, míg az egyleti tagok száma 70 ezer s csak az idén eddig 14 ezer új fizető tag lépett be az egyesületbe. Szatmármegyében vármegyénk egész területén egyedül Felsőbányán van ezen nyugdíjegyletnek fiókpenztára, 150 taggal s most alakult legújabbán a második, Kapnikbányán. — Az egylet már öt év óta fizeti nyugdíjozott tagjainak a penziót, meg özvegysegélyeket, árvasegélyeket. Mert még 1892-ben alapították ugyan a nemes célu egyletet, de az első tíz évben az alapszabályok szerint csak tőkésítette az azalatt befolyó jövedelmét, de meg különben is 10 évnél előbb az egyleti tag amugy sem számíthat nyugdíjra, mint a hogy ez az állami szolgálatban is van.

Szerelőltt sajátságos, hogy — noha ez az egyesület valóságos jótétemény az emberekre s nyereség avval megismerkedni — ennek daczára a közönség egyáltalában nem igen tud a létezéséről ennek az egyesületnek. Száz embert megkérdezhettünk, míg olyat találunk, aki ismeri azt. Megvallom őszintén, hogy én magam is csak az idén lettem figyelmes az egyletre s kezdtem gondolkodni annak nagy jelentősége felől.

A tudatlanabb olemeket visszatartotta kezdetben mindenestre bizonyos bizalmatlanság az egyesülethez való közeledéstől, a nép valószínűleg azt gondolta egylettünkéről, hátha az is csak amolyan a nép kiszípolozására szervezett vállalkozás, mihelyt azonban észre fogják venni, hogy ez az ismerős is, az az ismerős is rendesen nyugdíjat huz az egylettől, észre fogják venni azt is, hogy egy olyan intézménnyel állanak szemben, mely a nép érdekeit szolgálja, s remélhetőleg egyre tömegesebben fognak a nyugdíjegyletbe belépni. A jelen évtől kezdve a felsőbányai fiókpenztár tagjai közül is két ember huz nyugdíjat az egyesülettől.

Mint fönnebb már érintettük, a befizetés a tagok részéről igen csekély, — lássuk azért, mennyi is hát az a befizetés, és hogy milyen nyugdíjat fizet az egylet a tagjainak?

A ki belép az egyesületbe, három-féle osztály között válogathat.

A ki hetenkint 20 fillért fizet, az I. osztályba tartozik, 24 fillért fizetnek a tagok hetenkint a II. osztályban, 30 fillért pedig a III. osztályban. E szerint kapja az ember a nyugdíjat is.

Tíz esztendőnél előbb senki sem kaphat nyugdíjat, mint a hogy van ez az állami szolgálatban is. Ellenben *40 éves tagság után* mindenki „teljes penziót“ kap, mint ez az állami alkalmazottaknál van.

Ez a „teljes penzió“ pedig:

az I. osztályu tagoknál 12 korona,

a II. osztályu tagoknál 14 korona,

a III. osztályu tagoknál 17 korona, hetenkint, ami egy hónapra számítva egészen esinos kis összeget teszen ki.

Negyven éven alul pedig ezen nyugdíj nagysága attul függ, ki hány éve tagja az egyesületnek.

A kinek tehát sem vagyona nincs, sem nyugdíjjogosultsággal nem bír, arra nézve egyszerűen magától értetődő a dolog, hogy be kell lépnie a munkások rokkant és nyugdíj-egyletbe. Kifogás csakis egy lehetne: a befizetés. Ámde hetenkint 10—12 krajczárt mindenki, még a legkisebb keresménnyel bíró szegény napszámos vagy kis eseléd leányka is fordíthat arra a célra, hogy biztosítsa magát öregségére.

Nagyon érdekes bepillantása tenni az egyesületi tagok névsorába, a hetvenezer név közé s látni, mi mindenféle foglalkozás van ott képviselve. Van közöttük molnár, ezukrász, órás, szabó, kovács, cipész, kőműves, könyvkötő, puskaműves, kárpitos, földműves, rendőr, borbély, őszeres, betűszedő, gépész, szatócs, kertész, vasuti fékező, vasuti málházó, loápoló, lapkihordó, mozdonyvezető, kucséber, köszörüs, varrónő, gépirónő, nevelőnő, mosónő, szülésznő, gyümölcsárus, hajóács, kéményseprő, vasesztergályos, irodaszolga, fuvaros, iparossegéd, bányász, gyári munkás, kocsis, harangozó, véczellér, kapus, utczaseprő, szerelő, szakácsné, utkaparó, pinczér, bolti szolgálta, stb. stb. Ime, képe egy ország népének! Szinte megható kép: a szegények ezek, a milliók, a kik fáradnak s kenyeret és hajlékot kívánnak akkorra, ha majd el lesznek már fáradva munkában, küzdésben, nélkülözésben, a mikor már nem

fogja kezük birni többé a kalapácsot, a csákányt...

A kiknek van nyugdíj-jogosultságuk akár az államnál, akár valamely más testület kebelében, ezek szintén igen helyesen eselekszenek, ha belépnek az itt ismertetett nyugdíj-egyesületbe. Mert szeretném látni azt a penzióst, ha mindjárt pár ezer korona is a nyugdíja, aki azt mondhatná magáról, hogy neki egészen egyre megy, ha a nyugdíja havonként 20—30 forinttal több vagy kevesebb.

Van azután ezen munkás-egyesületnek egy ilyen jó tulajdonsága s ez abban áll, hogy nem csak szoros értelemben vett munkások lehetnek tagjai, hanem az alapszabályok szerint tagja lehet annak minden rendes foglalkozással bíró egyén, férfi vagy nő, öreg vagy fiatal, szegény ember vagy uri ember egyaránt. Hiszen valójában nem mindnyájan munkások vagyunk-e? És tényleg találkozzunk is az egyesületi tagok között lelkészek, tanítók, orvosok, bírók, ügyvédek, katonatisztek, vasutasok stb. neveivel.

Következnek tehát azok, akik kedvező vagyoni állással bírnak, mondjuk: akik gazdagok, igen gazdagok. Ezek részéről is van értelme a munkások rokkant- és nyugdíj-egyletbe való belépésnek? Szerintünk ezeknek is be kell oda lépniök. Először már csak azért is, mert ők könnyebben fizethetik a a pár fillért mint mások. De szüksége van-e egy szitnált uri embernek arra a heti 16 koronára? Erre nézve azt mondom, hogy előre nem lehet tudni soha semmit. Nem lehet tudni, hogy kit mi érhet még valaha s a halandónak elbiznia magát nem szabad soha sem. Tudok nem egy olyan embert, aki fényes viszonyok között élt s élete alkonyán mégis oda jutott, hogy igen jó volna neki hetenkinti 8 forint, melyre biztosan számíthat s még nem is alamizsnaképen kapja. — De ha valaki bizik is a vagyonában, akkor is indíttatva érezheti magát a belépésre — jótékonyági szempontból. Azért tudniillik, hogy támogassa apró befizetéseivel azt az intézményt, mely annyi szegény embert oltalmaz meg a munkaképtelensége esetére a nyomortól. Mindenesetre innen van, hogy ezen munkás-egylet tagjainak névsorában nem egy curiai bírót, orsz. képviselőt, egyetemi tanárt, gyárost, miniszteri tanácsost, főpapot, nagybirtokost stb. is találunk.

Sőt mi ezuttal sorainkkal kiváltképen éppen az értelmiségi osztály tagjaihoz fordulunk, kérve őket, hogy ha nem saját érdekében, hát legalább jótékonyági szempontoktól vezéreltetve támogassák belépésük által ezen áldásos tevékenységű egyesületet, sőt legjobb, ha beiratják feleségeiket és családtagjaikat.

Azt lehet mondani, hogy semmi értelme sines, ha valaki nem tagja ennek az egyesületnek.

Ha Magyarországon minden ember belépne abba az egyesületbe, akkor igazán hatalmas és virágzó volna az a nyugdíj-egylet s mily óriás arányokban teljesíthetné akkor magasztos feladatát: az embereknek tökéletes megoltalmazását a nyomortól és nélkülözésektől!

Krasznay Zsigmond.

CSAPÓ LAJOS

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

**ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ**

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czímádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindennemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett **teljes kezességet** vállalok szállítmányaim valódi színe és tartósságáért. Nagy raktár honi és angol szövetekben. Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS, szabó-mester.**

Világpolitikai események. A mult hét folyamán nagy események játszódtak le a világpolitikában. Bulgária, mely eddig mint fejedelemség a török szultán szuverensége alatt állott, önálló királyságnak kiáltotta ki magát. Királyunk pedig Boszniát, és Herezegovinát, mely tartományok ez ideig csak ideiglenesen tartoztak a monarchiához, végleg elfogadott tartományoknak jelentette ki. Ez az utóbbi esemény lázba hozta a szerbeket, mert általa a magyar király egy csapásra véget vetett a nagy szerb ábrándnak. Követelték a háborút Magyarország és Ausztria ellen, önkéntes csapatokat gyűjtöttek, milliókat ajánlottak fel hadi czélokra. Az ellenséges hangulatot még jobban szította Anglia érthetetlen magatartása, melylyel az anexió ellen fellépett. Puskaporral telvén a levegő, nálunk is meg kellett tenni a védelemre a szükséges lépéseket, a magyar hadihajók leusztak a Dunán és Belgrádtól, Szerbia fővárosától 35 kilométernyire vetettek horgonyt. Készenlétbe lettek helyezve a zág-rábi, temesvári és eszéki hadtestek, a szerb határt katonai őrizet alá vették. A háborúból azonban nem lesz semmi, mert a nagy hatalmak elismerik az anexiót.

A szerb skupstina (országgyűlés) tudomásul vette kormányának az anexió tekintetében elfoglalt álláspontját, mely a nagyhatalmakhoz intézett tiltakozó jegyzékben jutott kifejezésre, nagy többséggel elvetették a hadüzenetre vonatkozó indítványt. Most már az a kérdés, hogy vajjon Ausztriához, vagy Magyarországhoz fogják-e csatolni a tartományokat, mi felett a két állam országgyűlése határoz.

Törökország pedig Bulgária ügyét viszi kongresszus elé. Ha még megemlítjük, hogy a bulgáriai és boszniai események hatása alatt Kréta sziget lakossága kikiáltotta Görögországhoz való csatlakozását, beszámoltunk e hét világtörténelmi eseményeivel. A szultán ebbe is kénytelen lesz belenyugodni, hogy Kréta kivonta magát a török fenhatóság alól.

Csanálosi ügyek a vármegyénél.

A csanálosi tarthatatlan állapotok egy incidens alkalmából a legközelebbi vármegyei közgyűlésen is szóba kerültek. Az ügy sokkal szélesebb körben keltett érdeklődést, hogy sem ismertetése épen lapunk részéről, mely az ottani jegyzőnek a községgel szemben való türehtetlen viselkedését többször szóvá tette, teljes mértékben indokolt ne volna. Egyébként is érdekes és tanulságos az!

A vármegyei gyűlésen ugy délután 3 órakor a póttárgysorozat 25. pontja került sorra, mely Szabó Dezső körjegyző fellebbezéséről szól a csanálosi községi temető elidegenítése tárgyában.

A tényállás ez: Néhány évvel ezelőtt szükségessé vált a hitközségi temető kibővítése, s aztán a község, mely a Canonica vizitatio újabb hozott miniszteri rendelet értelmében is — ezt is az akadékoskodó jegyző provokálta — a hitközség szükségleteiről gondoskodni tartozik — a régi temetővel kontinuitásban új temető rész megvétele által segí-

tett a hiányon — kifejezetten is azzal a szándékkal, hogy az ugyanolyan jellegű legyen, miát a régi temető, t. i. katolikus, ami az ismert jogi elv alapján is természetes: Accessorium sequitur suum principale!

Ez fájt a jegyzőnek, ki mióta Csanáloson van, mindenféle üdvös közérdekű dolognak veszekedő természeténél s vallási gyűlölködésénél fogva kerékkötője. A plébános indítványára a község házában négy ízben tárgyalt s végeredményében 1907. dec. 1-én egyhangulag megszavazott határozatot, mely szerint az új temetőrész az egyházközség tulajdonába engedtesse át s a kath. egyház nevére kebeleztesse, megfellebbezte.

Igy került a csanálosiak temetőügye a vármegye elé. — Itt az állandó választmány alaki hibák miatt megsemmisítettét javasolta a község határozatát. Ilyesmit szó nélkül hagyni nem lehetett. Rónai István csanálosi plébános jelentkezett szólásra, s miután az elmondottaknak megfelelően ismertette a tárgyi tényállást, s meggyengíteni törekedett ugy az alaki kifogásokat, mint a jegyző fellebbezésének indokait, beszéde resultátumaként azt az alternatívát állította fel, hogy vagy nem oly lényegesek a felhozott alaki hibák, s az esetben a Csanálos község képviselőtestületi határozatának megerősítését nem lehet megtagadni, — vagy pedig komolyak és föltétlenül számba veendőek azok s akkor — mert a hibákat a jegyző követte el — ellene a vizsgálat rendeltessék el. Rendeltessék annyival is inkább, mert a jegyző csuf játékot űz a községgel szemben akkor, amikor egyrészt felebbez, s másrészt ugyanakkor gondoskodik oly alaki hibákról, melyekkel felebbezésénél a község bosszantására célt ér. Kérlelhetetlen logika nyilvánul meg abban! — Csak közbeszólásoktól zavarva s a főispáni eszengettyűtől megakasztva mondhatta el azokat Rónai plébános megtoldván felvilágosításait azzal is, hogy Szabó Dezső még a jegyzőkönyvek esonkítás vagy toldás által való meghamisításától sem riad vissza. (Aminthogy a temető átengedéséről szóló községi gyűlési jegyzőkönyvbe sem vette fel, hogy a község önként gondoskodni kívánt az esetleg elhalálozó idegen vallásfelekezettűek megfelelő temetkezési helyéről, amely körülmény lényeges akkor, amikor a jegyző fellebbezésének indoklásában „vak fanatismusról“, a „más vallásnak kegyeletének megsértéséről“ s az idegenek „árokba kerüléséről“, handabandázik.) Egyéb sem kellett. A Nagy László dédelgetett kedvencét nyomban pártfogásukban vették a koalíciós darabantok s mert kerékkötő nem törhették, a főispán rendreutasítással s széksértési perrel fenyegette meg a bátor szavu plébánost, végre azonban megelégedett azzal, hogy a jegyzőkönyv meghamisításánál általa mondottakat ad notam vétette, mire Rónai kijelentette, hogy esodálkozik a felháborodáson, mert hiszen e panasz nem új keletű. Emiatt és egyebekért már a tavaszi képviselőtestületi községi gyűlés egyhangulag bizalmatlanságot szavazott a jegyzőnek, sajtóban is elhangzott már, sőt a belügyminisztériumba küldöttéül vill panasz levélnek is egyik pontját képezi.

Persze, hogy minden leplezetlen nyíltsággal előadva érthető konsternációt keltett. Dehát 15 évnek mesterségesen takargatott közigazgatási sebet fájdalom nélkül eltüntetni képtelenség; valamint az is bizonyos, hogy „Csanálos átkának“ igaz megvilágításban való odaállítása nem valami kellemes látvány s hogy a beburkolt igazságnak ereje, ha előtör, elementárisan hat. — Am a közélet megtisztítása mindenkire nézve elsőrendű hazafiai kötelesség!

Ennek a munkának voltak részesei: Berenczei Kovács Jenő és Luby Béla megyebizottsági tagok, kik a plébános által felvetett kérdésben dicsőretreméltó igazságérzettel hozzászóltak és a jegyző ellen a vizsgálat megindítását szorgalmazták.

A vizsgálat megindítása a temetőügyre vonatkozólag határozatilag ki is mondatott. A vizsgálatot az alispán fogja vezetni.

Hát az is eredmény! A többi egy általános, mindenre kiterjedő vizsgálatról várjuk, mely szintén nem késheik soká.

Mindezekből a tanulság: Megyei ellenzék, hol késsel az éji homályban? A másik tanulság: Az éjig még Szabó Dezső jegyzőnek a szarva sem nőhet!

Néppárti népgyűlés Csanáloson.

A liberális uralomnak erőszakos korteskedései mellett a törvény rut kijátszásával és a jámbor nép jellemtelen becsapásával ezelőtt mintegy 14 évvel Szabó Dezső választatott meg csanálosi körjegyzővé. Összefehetetlen és erőszakos természeté miatt azonban a polgárság jóindulatát, becsülését nem tudta megnyerni, sőt ellenkezőleg: sok törvénytelenégei és a nép üldözése miatt gyűlöltté lett.

Kitört a vizsaly s az mind nagyobbra nőtt. A jegyző, hogy bele ne fulladjon az önközta hinárba, ravasz taktikával behelizelegte magát a megyei urak kegyeibe, azon ravasz fogással, hogy ötöt a tiszta kath. nép üldözi és pedig azért, mert ő kálvinista.*

Midőn folyton ismétlődő törvénytelenégei miatt a nép a megyénél keresett orvoslátot, akkor ő, aki mindig a mindenkori uralmon levő párthoz szegődik, ezt a sipot kezdte fujni, hogy őt a néppárt üldözi ref. és 48-as (!?) volta miatt. A milyen köpenyegforgató, akkora hazugság!

Persze a megye kálvinistái pártfogásukba vették a Nagy László- Kristófi esetét, ha egyébert nem, csak azért is, hogy üthessenek egyet a — néppárton.

Csanálos község lakossága ilyenek után természetesen a jegyzővel szemben igazságot nyerni nem tudott eddig sohasem. Szabó Dezső pedig látván, hogy sikerül neki felsziven maradni viselt dolgai daczára, még inkább vérszemet kapott s rémitő ijesztgetéssel, fenyegetéssel terrorizálta a népet, nehogy a nép saját vezetőire, jóakaróira hallgatva a jegyző ellen csak egy árva panaszt is merjen tenni.

* Jegyzet: Megválasztása előtt írásban is szavát adta, hogy kath. lesz 1 éven belül. Ez az ígéret ma is beváltatlan, csak kortes fogás volt. Beesület!

UJ RUHA-ÜZLET!

KORAI ÁRMINNÉ

Augusztus 1-én nyílt meg Szatmáron,
Deák-téren, (a Fehér-ház mellett)

kész férfi-, női- és
gyermekruha-üzlete,

ahol a legolcsóbb árak mellett nagy választékban kaphatók férfi-öltönyök, felöltők, utazóbundák, különféle gyermekruhák, valamint dús választékban a legelegánsabb női kabátczikkok.

UJ RUHA-ÜZLET!

A helyzet már türhetlenné lett, ami kitűnik azon sajtótermékekből, melyek Szabó Dezsőt a nyilvánosság előtt leleplezték. Szabó Dezsőt, a falusi pasát „Csanálos átkát“ megszállotta a félelem, mihelyt a nyilvánosság elé került az ügye. Fanatikusan a legterrorisztikusabb híreket kovácsolta és adta a világ nyelvére.

De hiába! A vezetők nem ijedtek meg. És Szabó Dezső egyik pert a másik után vesztette el. Így történt pl. hogy Czudar, aki ellen nyilvános rágalmasz miatt sajtóper indított, oly sok és súlyos vádakat bizonyított be a bíróság előtt, hogy Czudar teljesen felmentetett. A végzésben kimondatott, hogy a bebizonyított vádak alapján Szabó Dezső nemcsak fegyelmi, de bünvádi büntetést érdemel.

Szabó Dezső fujt dühében s oly rém meséket eresztett világgá, hogy 2 évi börtönre vetteti és állásától elesapatja — Czudart, a papot pedig tönkre teszi és kipusztítja Csanálosról. Mindhiába!

A csanálosiak mult hó 15-én egy küldöttséget menesztettek a belügyminiszterhez, hogy ott szóval és írásban adják elő a jegyző elleni panaszokat.

Nehogy azonban a megindítandó fegyelmi vizsgálatban valami hitsorsos kijátszás történhessék, azért Csanálos polgársága e hó 4-én néppárti népgyűlést tartott lelkes hangulatban, melyen állást foglalt az egész község a jegyző ellen.

A gyűlésen Rónai I. plebános elnöki megnyitójában tüzes hévvel hirdette a béke, az egyetértés szükségességét, a község jobb jövője érdekében, de egyuttal energikusan tiltakozott a jegyző zavart okozó, áldatlan működése ellen. Egyuttal beszámolt a miniszteriumnál járt küldöttségnek utjáról. Ezután Csanálosi Endre olvasta fel a miniszterhez beadott vádiratot: 25 kemény pontot, csekély töredékét azon tömérdek szabálytalanságnak, bűnnek, mi Szabó Dezsőt lesújtóan jellemzi. A nép ítélete viharos kifakadásokban tört ki, és csak Csanálosi ismert higgadtságának tudható be, hogy komoly inczidens nem történt. Csanálosi előadta azután a sajtóper ügyét. Ismét viharos kifakadások. A segédjegyző merészkedett egy éljenti megereszteni Szabó D. mellett, de egy hajszálon mult, hogy ki nem ebradulták. Oda is bujt a csendőrök fegyveres oltalma alá s nagyokat szuszogva, ámulva nyelte keserű némaságban a főnöke büneiről szóló kritikát.

Szepacher Ferencnek a kath. sajtó pártolásáról mondott szép beszéde s elfogadott határozati javaslata után dr. N. Szabó Albert, a szatmármezei néppárt fíradhatatlan vezére ismertette népiesen az új választási törvényjavaslatot, melynek hatása alatt a gyűlés a községenkinti, általános, egyenlő titkos szavazás mellett foglalt állást.

A néppárt központi vezetőségének üdvözlése után a gyűlés azon véleménnyel, hogy ütött a leszámolás órája, teljes rendben szétoszlott.

Nyilvános nyugtázás.

A csapi róm. kath. hitközség alulirott plebánosa és gondnoka az egyháztanács és iskolaszék nevében alázatos hálas köszönetével nyilvánosan az alábbiakban nyugtázza azokat a kegyes adományokat, melyek 1906. év január 1-től mai napig részint egyházi és iskolai czélokra, részint a csapi róm. kath. plébánia templomban felállítandó új orgona költségeire a hitközség pénztárába befolytak:

Bevétel: Pemp Antal prelátus kanonok ur adománya orgonára 800 K; egyéb egyházi czélokra 50 K; Dr. Lessenyey Ferencz ap. főjegyző, prel. kanonok ur adománya orgonára 100 K; egyházi és iskolai czélokra 50 K; Dr. Kádár Ambrus prel. kanonok ur adománya iskolai felszerelés beszerzésére 50 K; egyházi czélokra 50 K; Hehelein Károly prel. kanonok ur adománya egyházi és iskolai czélokra 50 K; Pásztor Árkád pápai kamarás ur adománya egyházi czélokra 50 K; Rade József és neje Luesánszky Amália amerikai lakosok adománya Szt. József szoborra 150 K; Anaisz Dávid csapi lakos adománya orgonára 104 K; Kulesár Lajos MAV. állomási főnök ur magyar államvasuti bálbizottsági elnök adománya orgonára 35 K; a csapi plébánia és fiók községei buzgó hiveitől részint gyűjtés, részint önkéntes adakozás útján begyűlt egyházi és iskolai czélokra 1186 K; a csapi plébánia és fiók községei buzgó hiveitől részint gyűjtés, részint önkéntes adakozás útján begyűlt orgonára 861 K; *Az összes bevétel 3536 korona.*

Kiadás: Az egyházi és iskolai czélokra följánlott kegyes adományokból 1906. év január 1. óta a következő szükséges nagyobb kiadások fedeztettek: a sekrestye teljes berendezése, felszerelése 350 K; Szt. József szobra a kis Jézussal és szükséges állvány beszerzéséért 150 K; egyházi fehérművek kijavításához és pótlásához szükséges vászonművekért 42 K, két drb. bronz aranyozott körmeneti lámpáért 100 K, új ravatal (tumba) készítéséért 110 K, fő- és mellék oltárra futó szőnyegek közönséges használatra 32 K, „Jézus szt. szive“ és „Élő szt. rózsafüzér“ társulati selyem lobogó művészi himzésű képekkel 230 K, üveg vasrácsos ajtó készítéséért a templom állandó nyitva tartására 98 K, a Mária oltár lourdesi barlangjára új vadrózsa folyondár beszerzéséért 24 K, Mária oltárra 2 bronz karos gyertyatartóért 20 K, beteglátogató lámpáért 10 K, selyemmel bélelt tölgyfa doboz kristály üvegekkel a szent olajok tartására 18 K, 2 drb. 5 karu bronz kandelaber gyertyatartó a legmértősebb oltári szentség mellé 70 K, a főoltár és mellékoltár tabernakulumának teljes kiselymezése művészi kézimunka díszszel, selyem függönnyel és kárpitos munkával 120 K, az iskola épület teljes külső és belső tatarozása, kifestése, padozat javítás, padok befestése 200 K, az iskolában törvény által megkivánt szükséges tanszerek, taneszközök beszerzése 58 K. *Az összes kiadás 1636 korona.*

A felállítandó orgona költségeire felalánlott kegyes adományok összege eddig 1900 K, azaz egyezerkilencszáz korona, mely összeg addig míg a Rieger Ottó buda-

pesti orgona gyáros költségvetésében szükséges 4000 korona a jó Isten segítségével, áldásával összegyűl, kamatozás végett a póstatakarékpénztárban van elhelyezve. *Az Ur Jézus szentséges szívének bőséges szent áldása legyen jutalma a nemes szívű adakozók kegyes áldozatos jóságának.*

Csap, 1908. október hó 1-én:

Molnár Sándor,
egyházgondnok.

Török M. Lajos,
plébános.

HIREK.

Csak egy virágszálat. Hogy csak egy virágszálat adjunk a halottak koszorujából a halál jegyeseinek élete visszaváltására, — ezzel a jelszóval nagyszabású akció indul vármegyénkben és városunkban. Vármegyénk alispánja nemes szívtől indítatva maga vette kezébe a belügyminiszter által engedélyezett könyöradománygyűjtést. A vármegye összes főszolgabíróit felhívta közreműködésre. És ennek a buzgóságnak köszönhető, hogy még a legkisebb faluskában is megindul az egyesület gyűjtőtársolyába a gyűjtés. A tarsolyok izléses kivitelűek: oldalukon ezzel a fölirattal: „Adakozzunk a tüdőbetegeknek!“ Van egy nyilásuk az adomány befogadására. E hó 24-én indul meg a gyűjtés s célja mintegy száz szegénysorsu folyamodó *tüdőbeteget azonnal sanatóriumba helyezni*, ezenfelül új intézményeket, főleg dispanse-eket létesíteni a tüdőbetegeknek. Minden egyes ridikülben megszámlált összeget az egylet hivatalos lapja külön nyugtáz. Örömmel írjuk, hogy az emberszeretet nemes versenyében a mi vármegyénk és városunk elüljár s nemeslelkű hölgyek a temetői gyűjtést is kezükbe vették. Városunkban a gyűjtést Uray Gézáé urasszony végzi, ki nemes szívre valló buzgósággal fáradozik azon, hogy városunk áldozatkész közönsége minél tekintélyesebb összeget juttasson a halál jegyeseinek megmentésére.

Nagybeteg kanonok. Mintegy 6—7 hét óta lehetett már észrevenni, hogy dr. Binder András kanonokot kezdi elhagyni előbbi jó egészsége. Az erős testalkatu, viruló egészségnek örvendő férfiú ereje szemmel láthatólag napról napra hanyatlott, eltűnt az élet kedve, lesóványodott és testben összeesett. A mult hét első napjaiban már annyira gyenge volt, hogy nem birt felmenni a székesegyházig. A helybeli orvosok érelmeszesedést konstataáltak, mely a szívet, vesét, lépét, májat is erősen megtámadta már és kevés reményt nyújtottak a felgyógyuláshoz. Ily körülmények között tanácsosnak látszott egy budapesti sanatóriumba szállítani, hol állandó kezelésben, gondos ápolásban fog részesülni a legkiválóbb budapesti orvosok igénybe vételével. A mult esütörtök reggel utazott fel dr. Wolkenberg Alajos teolg. tanár kíséretében, ki egy elsőrangú sanatóriumban helyezte el. A budapesti orvosok is nagyon válságosnak jelentették ki a helyzetet. Rendkívül nagy csapás lenne az egyházmegyére, ha ezt a derék papját el kellene veszíteni. Ime egy küzdelmes élet után alig néhány hónapja lett kanonoknak kinevezve, most midőn nyugodtabb idők hajnala derült reá, már ott lesel-

MOLDOVÁN JENŐ
KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE
SZATMÁR, DEAK-TÉR

Női színes és fekete szövetek, cosztümkelmék, delinek, flanel és mosó barchetek, vásznak, valódi Schroll-sifonok, lepedő vásznak, ágy és asztalterítők, függönyök, kis és nagyposztókendők
Férfi és női fehérművek, gallér, kézelő, nyakkendő, esőernyő stb. a legjutányosabb árban beszerezhető.

kedik a halál oldala mellett. De jó az Isten, talán visszaadja egészségét, hiszen példás hűséggel szolgálta Őt egész életén át. Mindannyian kívánjuk, hogy úgy legyen.

Uj szentszéki tanácsosok. *Firczak* Gyula munkács-egyházmezei gör. kath. püspök *Bacsinszky* Mihály nagylucskai esperes-lelkész és *Volosin* Ágoston ungvári tanítóképző-intézeti tanárt szentszéki tanácsosokká nevezte ki.

Tanári kinevezés. A vallás és közoktatási miniszter *Hatvani* Béla helybeli ref. főgimn. helyettes tanárt a fenálló szerződésből kifolyólag rendes tanárnak nevezte ki.

Hymen. *Balajti* Béla nagybányai posta és távirótiszt szombaton esküdt örök hűséget Nagybányán *Török* Antal járási állatorvos leányának, *Gizellának*. — *Vilesek* János dr., perecesenyi járásorvos jegyet váltott Budapesten *Rohn* Szeverin perecesenyi gyár-igazgató sógornőjével, *Czebe* Vilmával. — *Mosolygó* József munkács-egyházmezei pályavégzett papnövendék jegyet váltott *Szabó* Miklós bökönyi gk. esperes lelkész leányával *Ilonkával*. — *Becsky* Sándor vezendi körjegyző a napokban esküdt örök hűséget *Varray* János földbirtokos leányának *Mariskának*. — *Lakatos* Károly értarsai földbirtokos a minap vezette oltárhoz Nagykárolyban özv. *Tóth* Józsefné leányát, *Ilonkát*.

Bucsuestély. Két éve már, hogy *Zahoránszky* Istvánt a kath. kaszinó alelnökének választotta. Ezen idő alatt a tagok közmegelegedésére egész agilitással vezette az egyesület ügyeit, személyes megjelenéseivel és buzdításaival is azon volt, hogy a társas élet minél nagyobb lendületet nyerjen. Kitűzött ezéjla jórészen sikerült is. A kath. kaszinó virágzott, az alelnök iránt pedig fokozatosan nőtt a tagok nagyrabecsülése és tisztelete. Ennek kívának most kifejezést adni a kaszinó tagjai, midőn távozása alkalmából bucsuhankettet rendeznek tiszteletére a jövő esztendő október 22-én.

Lelkészi kinevezés. *Prohászka* Ottokár dr. székesfehérvári püspök *Tornyay* Ferencz áldozópapot, ki a múlt év folyamán városunkban mint székesegyházi karmester működött, ideiglenes minőségben Mányra lelkésznek nevezte ki.

Gyászhir. *Nagy* Sándor nyug. vármegyei tb. főjegyző tegnapelőtt Apában elhalálozott. Az elhunyt hosszú időn át szolgálta a vármegyét, s alig pár éve, hogy a változott viszonyok miatt nyugalomba vonult.

Jótekonyság. Dr. *Kádár* Ambrus pápai prelátnak, kanonok 100 koronát adományozott a papsági rk. templom részére beszerzendő új orgona költségeinek fedezésére. Ugyanez a e célra adományozott *Pemp* Antal praelatuskanonok 50 koronát. A kegyes adományokért hívei nevében ez uton is köszönetét nyilváníttja *Szentmihályi* Lajos, lelkész.

Kinevezések. A vallás és közoktatásiügyi miniszter *Arendassy* Mária aranyosmegyesi áll. tanítónőt a szilágysomlyói áll. felsőbb leányiskolához h. tanítónővé, *Kovács* Gábor okl. tanítót Kovács Gábor helybeli iparos fiát a sárosmagyarberkeszi áll. iskolához rendes tanítónővé kinevezte.

Helyettesítés. Szatmárvármegye kir. tanfelügyelője *Fejes* Ilonka okl. tanítónőt,

dr. Fejes István leányát az aranyosmegyesi öreosedésbe jött áll. tanítónői állás betöltéséig helyettes tanítónői minőségben küldte.

Jegyző választás. Szatmárudvariban megüresedett közs. aljegyzői állásra a múlt napokban több pályázó közül *Patai* István okl. jegyző választott meg szótöbbséggel.

Kirendelések. Az igazságügyminiszter *dr. Barnhárd* Károly ökörmezői járásbírói betétszerkesztő albirót a hajduszoboszlói, *Karácsonyi* János színérváraljai járásbírói betétszerkesztő segédteleknyvvezetőt önnálló működési körrel való felruházás mellett a buzsiásfürdői járásbíróihoz mint teleknyvi hatósághoz rendelte ki.

Tanítónőválasztás. *Brendl* Anna okl. tanítónőt, ki tanulmányait a múlt évben végezte a helybeli tanítónőképző-intézetben, a sárközi róm. kath. iskolaszék tanítónőnek választotta meg a sárközi róm. kath. leányiskolához.

Orvosválasztás. Az avasfelsőfalusi körorvosi állást a múlt napokban töltötték be választás útján. A több pályázó közül *Galgóci* Arnold került ki győztesen, de a választás után állásáról lemondott s így mint h. körorvos most *Szántó* Manó orvos működik.

Tanügyi áthelyezések. A vallás és közoktatási miniszter *Tapfer* Mihály stájerlakai állami elemi iskolai tanítót a huszti, *Zomboryné Piller* Ida ökörmezői és *Szappanosné Makray* Veronka nagysomkúti áll. elemi iskolai tanítónőket a máramarosszigeti áll. elemi iskolához áthelyezte.

Városi közgyűlés. Városunk törvényhatósága okt. havi közgyűlését hétfőn tartotta meg *dr. Falussy* Árpád főispán elnökléte alatt. A letárgyalt ügyek közül a következő fontosabb dolgokat említjük fel: A polgármesteri havi jelentést tudomásul vették. A felső kereskedelmi iskola a város kezelésébe megy át s megfelelő fentartási államségély kieszközöléséről gondoskodik a város. Uj állami óvodája lesz a városnak a jövő évtől kezdve a Kinizsi-utcában, melynek felépítési költsége 21.000 koronát tesz ki. Az ág. ev. egyház segélyezése iránti kérelmét a közgyűlés nem teljesítette s pótlás végett visszakerült az egyházhoz. A honvédenekar miután évi keresete már biztosítva van, új szerződés-kötéssel állandóan városunkban marad. A Kölcsey-kör egyszersmindenkorra 200 korona segélyt kapott. A közgyűlésen figyelemre méltó beszédeket tartottak: *dr. Falussy* főispán (Széchenyi Társ. díszgyűlése), *Csomay* Imre (ev. egyh. segélyezése), *dr. Keresztszeghy* Lajos (hegyi utak) 4 óra 30 perczkor a közgyűlés néhány jelentéktelenebb ügy letárgyalásával véget ért.

Uj közjegyzőség. Az igazságügyminiszter a beregszászi törvényszékhez tartozó ilosvai járásbírói területére Ilosva székhellyel külön közjegyzőséget rendszeresít, mely a kassai közjegyzői kamarához fog tartozni. A munkácsi közjegyzőség hatásköre ezután a munkácsi és alsóvereczei járásbírói területe, a nagyszőlősi közjegyzőség hatásköre a nagyszőlősi járásbírói területére fog szorítkozni.

Keresztszentelés. E hó 11-én szentelte fel *Rónai* István plébános a csanálói kisut-

cazi kivek által állított uj beton-keresztet, mikor is a plébános megható sz. beszédet intézett a körmenetben kivonult hívősereghez. Köszönet a szives jöltevőknek.

Vármegyei közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósága folyó hó 8-án tartotta rendes közgyűlését s minthogy választásokról is volt szó, élénk érdeklődés mellett folyt le. A közgyűlés parentálásokkal vette kezdetét. Dr. Fekete Sámuel és Almássy Ignác emléket örökítették meg jegyzőkönyvileg s a gyászoló család részére jegyzőkönyvi kivonat megküldését határozták el. A gyűlés főbb tárgyai voltak: A szatmári szolgabírói választás, melyre Báthy István — kit a legközelebb az avasi szolgabírói állásra egyedül fognak jelölni — visszalépésével Serly Istvánt választották meg. A központi választmányba Vetzák Edét választotta meg. Igazolól választmány tagjai lettek: Debreczeni István, Reök Gyula, Dr. Áron Sándor, Dr. Vetzák Ede, Nonn Gyula és Schusztteritsch Ferencz. A főispán kinevezte *dr. Adler* Adolfot, *Madarassy* Gyulát és *Várady* Jánost. A gyűlés többi tárgyai esekély vita mellett az előadói javaslat szerint lettek elintézve. Kinosz incidens játszódott le *Szabó* Dezső csanálói jegyző felelősségénél. Ismeretes olvasóink előtt az a folytonos torzszalkodás és gyűlölködés, a mely Csanálos község lakossága és a jegyző között már évek óta tart, mely ügyben miniszter, főispáni és alispáni ígéretek hangzottak el arra nézve, hogy béke helyreállítására iránt hathatósan fognak intézkedni. A lakosság körében az elkéseregés általános a hatóságok nemtörődömsége miatt, mert a lakossággal ellentétesen minden képviselőtestületi határozatot megfélebbez, hogy az ellentéteket fokozza. A felelősség tárgyalásánál *Rónai* István plébános megvádolta a jegyzőt, hogy a jegyzőkönyvbe valótlán adatokat vett be, melyre nézve a közgyűlés a vizsgálat megtartását rendelte el. N. Szabó Albert tag indítványára a biz. tagok létszámának emelése ügyében összeírást rendelt el. Dr. Vas Gyula tb. főügyészszé való kinevezésével a közgyűlés véget ért.

Értekezlet. A borital-adó leszállítása ügyében Szatmárhegyen, megegyezőleg a vármegye borvidékeivel, október 18-án értekezlet lesz.

Uj járás vármegyénkben. A belügyminiszter az „Avasi” járás kihatását és külön járássá való szervezését engedélyezte, amely járás tisztikara már a f. évi decz. havi vármegyei rendkívüli közgyűlésen meg fog alakítani.

Óvodavizsgálat. Szatmárudvariban a múlt vasárnap tartották meg a „Széchenyi Társulat” által segélyezett gyermekmenhely évről vizsgálatát számos szülő és érdekelt jelenlétében. A vizsga minden tekintetben sikerült. Az elért szép eredmény a gyermekmenhelyvezetőnőt, *Bodor* Jenőnéét dicséri.

A hitoktatás nyelve. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a hitoktatás nyelvére vonatkozólag kimondotta, hogy a liturgiával összefüggő dolgokban az egyház hivatalos nyelvét használhatják a hitoktatók; míg a hitoktatás keretén belül előforduló történetek, egyháztörténet stb., melyek a liturgiával össze nem függnek, csak magyar nyelven tanítandók.

Fogorvosi műtermem
széki palotával szemben).

és lakásom a Léway-palota emeletén, Hám János-utca 12-ik szám alatt van (a kir. törvény-
Kiváló tisztelettel **BAKCSY, fogorvos.**

Pilát meghalt. Az Avas rettegettet Papakosztája, a híres Pilát, meghalt. Életében számtalan lopást, betörést, s pár gyilkosságot követett el. Nevezetesebb betörése a színváltójai adóhivatalnál volt a múlt években, de kevés eredménnyel, mert csak egy pár értékpapírost emelhetett el. Érdekes, hogy fiait szigorúan büntette ha, legesekélyebb rossz magaviseletet tanusítottak, a lopásért, vagy verekedésért meg éppen drákói szigorral bánt velök. Pilát halálával egy diestelen élet ért véget, mely az avasi élet és vagyonbiztonságot annyiszor veszélyeztette.

Tűz. Nagy tűz volt e hó 9-én éjjel Szamosberenczén ber. Kováts Géza bányafőmérnök s földbirtokos tanyáján. Veisz Ignác f. évi összes lóhere és szalma termése lett a pusztító tűz martaléka. A kár tetemes, melynek egy része biztosítás révén megtérül. A tűz keletkezésének oka eddig még ismeretlen.

Olcsó lesz a bor. Mindenfelől azt jelentik, hogy olyan bő bortermés aligha volt Magyarországon, mint az idén. Hajduböszörményben a must ára 4-6 fillér. A szatmár-hegyen nincsenek ilyen vérmes kilátások, sőt a termés talán gyengébb lesz mint a tavalyi,

Szüret. Szatmár-Németi szab. kir. város hegyén a f. évi szüret 19-én kezdődik. A szüret alkalmával tanintézetekben a szokásos szüreti szünidőt is kiadják. A vakáció 3-7 napig tart az egyes tanintézetek alapszabályai szerint. A must ára 28-30 fillér közt lesz.

Szerkesztői üzenet.

V. V. Kolozsvár. Az érintett hir ide nem érkezett meg.

M. J. Császlócz. Az eszme igen helyes, legközelebbi számunkban egész terjedelmében jönni fog.

Munkatárs: **Vlazáts Vincze.**
Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

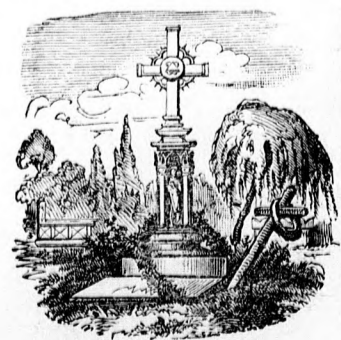
ŐSZI SARJU LEGELŐ

300 hold kiadó

a csonkási bérletünkön.
NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-ter 7. sz.

Telefon szám 16.

FÜLÖP és SINGER sirkőnagyraktáraik

Szatmár - Nagykároly.

Attila-utca 1/B.

Széchenyi-utca 30.

Ajánlják sirkőveiket a legnagyobb választékban, u. m.: fehér cararra, fekete Schvéd granit, sziléziai szürke granit, Porphir és Labrador kövekből. Mindennemű temető munkákat, u. m. áthelyezéseket, állításokat, utánvést és aranyozást bámulatos olcsó árban 25 évi írásbeli jótállás mellett elvállalnak.

Sirszegélyek, vasrácsok, uti keresztel

Óriási választék márványlapokban. Költségvetés és rajzok ingyen és bérmentve. Sürögnyeim: **FÜLÖP** kőfaragó Szatmár.

FÁBIÁN GYÖRGYNÉ

mű- és élővirág üzlete **SZATMÁR-NÉMETI, Rákóczi-utca 26-ik szám**
Sürögnyeim: **Fábiánné.** Telefon-szám: **148.**
Ajánl menyasszonyi, bál és névnap csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és díszítményeket. — Cserépes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutanyos árban.

Aki jó bort akar inni, az keresse fel a **HUNGARIÁT.** Szíves pártfogat kér tisztelettel **Weisz Adolf** vendéglős.

Hammer Ignátz

műszerész, kerékpár és varrógépraktár Szatmár, Batthyányi - u. 1.

Schwarz Albert-féle bolthelyiségben.

Világhírű

„PFAFF“

varrógépek Szatmár-megye egyedüli képviselője.

Kedvező részletfizetés, 8 éves jótállás.

Szakszerű javítóműhely

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet **Kepes Dávid** mű-órás és ékszerésznél, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszerési czikkokban — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

Értesítés. Értesitem a m. t. közönséget, hogy **ház, birtok, üzlet és lakásközvetítő irodám** Várdomb-utczába, az izr. templommal szemben helyeztem át. **Zichermann Mór**

Elsőrendű porosz kőszén és vágott tűzifa

valamint

I. rendű bükkhasábfa,
I. rendű gyertyánfa,
I. rendű cserfa,
I. rendű tölgyfa,

vastag hántott vargafa, többféle dorongfa kapható

Fischer Herman

fakereskedőnél Szatmár,

Báthory-utca 10. sz. Telefon 122.

Raktárak: a lakásnál, a Szentvéri és máv. állomásnál.

Telefon 85.

Helyi 1 kor. értékű vásárlás már helybe szállítva.

Árjegyzék

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
SZATMÁR, a Széchenyi-utca sarkán.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvétellel értendőek.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Helybeli megrendelések hazaszállítva.

Friss husok.		frt.	kr.	Füstölt árak.		frt.	kr.
1 ko. marhahus pecsenye	64	1 ko. debreczeni páros	60	1 ko. sonka csont nélkül	1	30	
1 " levesnek	60	" lengyel kolbász	80	" " kifőve	2	90	
1 " sertéshus	68	" sonka kolbász	80	" Császár hus bőrrel	1	90	
1 " borjúhús	76	" krakói "	80	" karaj bőr nélkül	1	90	
1 " bárányhús	60	" krinolin "	80	" lapocka és oldal	1	72	
1 " juh-hús	—	" parizer "	80	1 ko. páczolt nyelv	1	—	
1 " friss hajú olvasztani	72	" máj. sajt	80	1 drb. sertés nyelv	20	—	
1 " szalona	72	" disznófej sajt	74	1 ko. tepertő	80	—	
1 " " bőrnélkül	72	100 pár virsli tormás	5	Szalónák.			
1 " friss kolbász borsos fokh. ezitromos	76	100 pár frankfurti	8	100 ko. fehér szalona	76	—	
1 " friss zsír	80	100 drb. salvaládé	5	1 ko. paprikás 'stráf	88	—	
Kolbász árak.				" kolozsvári szelet	96	—	
1 ko. szalámi	2			" füstölt szalona	80	—	
1 " füstölt magy. kolb.	90	1 ko. sonka páczolt	1				

Tisztelettel: **Bölönyi László.**

Kölesön-könyvtár

Kazinczy utca 16. sz. alatti üzletemben a magyar irodalom régi és legújabb jeles íróinak művei olcsó díj mellett kölesön vehetők. — **Cseplák Bálint.**

Szálloda, étterem és kávéház megnyitása! ..

Értesitem Szatmár város és vidéke m. t. közönségét, hogy a

Károlyi-Szállodát

átvettem

és azt szeptember 5-én megnyitottam.

Felhívom a m. t. közönség b. figyelmét az újonnan átalakított és fényesen berendezett **kávéházra**, hol is kitűnő tekeasztalokról gondoskodtam. — Izletes ételek, szakszerűen kezelt borok és mindig frissen csapolt sör, a nap bármely szakában kapható, nemkülönben kitűnő zónareggelik.

Havi abonensek elfogadtatnak.

Elvállalok **lakodalmakat és társasvacsorákat.** — Társaságok részére külön helyiségekkel (schambré-szeparé) rendelkezem. — A m. t. közönség szíves pártfogását kérve, kitűnő tisztelettel:

Márkus Sándor,
vendéglős.

Kitűnő tekepálya!**Ellenbógen Tóbiásné**

első szatmári petroleum szállító
Kazinczy-utca 17. szám.

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szíves tudomására, hogy évek óta fennálló

petroleum szállító

üzletemet **Kazinczy-u. 17. sz.**, a zárdával szembe levő bolthelyiségbe **helyeztem át**, ezek folytán kérem petroleum szükségletét nálam beszerezni, ahol a legfinomabb **császárólajtól kezdve a legolcsóbb minőségű petroleumig**, minden versenyt kizáró **olcsó árban** nálam beszerezhető. — 5 literes kannát **díjmentesen** kölesönzök. — Minden megrendelést pontosan, saját fogatossal **házhoz szállítok**. Kisebbségek megrendeléseket is eszközölök. — Kiváló tisztelettel:

Ellenbógen Tóbiásné,

petroleum szállító.

Napi árak. — Telefon 164.

**Fehérnemű ::
gőzmosógár.**

Uj! Uj!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy engedve a hozzám intézett számtalan felkérésnek, 22 év óta fennálló jó hírnevű kelmekestő és vegytisztító gyárral kapcsolatban

fehérnemű gőzmosógárat és plisseé-vasaldát

rendeztem be. — Gyáram, mely a külföld leghíresebb gyárai által készített gépekkel van felszerelve, nemcsak a fővárosi, de bármely külföldi hasonló vállalattal egy árak, mint munka tekintetében teljesen egyenrangú és a közönség igényeit a teljes mértékben kifogja elégiteni. — Nagybecsű szíves pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

Hájtájer Pál.

Figyelmeztetés: Gyáram, mely az egyedüli Gőzmosógár Szatmáron, nem tévesztendő össze Gőzmosódának elnevezett más vállalattal.

Főfelvételi üzlete: **Kossuth L.-u. 10.**
Fiók felvételi üzlet: **Kazinczy-utca.**

Aki egy jó varrógépet óhajt venni az forduljon teljes bizalommal Hammer Ignácz műszerészhez Szatmár, Battyhányi utca 1-ső sz., mert mint értesültünk, megszerezte a világhírű „Pfaff” gépek egyedüli képviselőjét és ez maga is már a legnagyobb biztosítékot nyújtja arra, hogy egy kitűnő varrógépet kap az, aki nála szerezi be ezen cikkekben a szükségletét.

Üzlet átvétel. A Néhma Lajos József kávéüzletét átvette **Benkő Sándor**, kinek előzőenysége és szakképzettsége biztosítja a vevő közönséget. 10—12%-al olcsóbban szerelhetjük be kávé szükségletünket mint bárhol.

Özv. Lauf Józsefné és Fia
szobafestő Szatmár, József kir. herceg-u. 14 sz.

35 év óta fennálló üzlet.

Elvállal szoba és templomfestést, tapétázást, mázolás és minden e szakba vágó munka gyorsan és pontosan való elkészítését olcsó árak mellett. Szíves pártfogást kér özv. Lauf Józsefné és Fia.

Hangszer üzlet!
Szalai Simon
hangszer és zongorakészítő s hangoló
Szatmár, Kazinczy-u. 14.
Guttman-palota.

Értesítés.

Van szerencsénk a m. t. közönség b. tudomására hozni, hogy az Avasujfalui

„Oroszlán“ gyógyásványvíz
kizárólagos elárusítását

Szatmár városára kiterjeszkedőleg a gyógyforrás tulajdonosától elvállaltuk.

Az **Oroszlán** sós, égvényes savanyúvizet az alábbi árak mellett árusítjuk:

1/2 literes üveggel	7 krajczár.
1 „ „ „	12 „
1 1/2 „ „ „	15 „
2 „ „ „	18 „

Az 1 1/2 és 2 literes üvegek **légmentesen elzárható dugasszal** vannak ellátva. — A m. t. közönség kényelmére az „Oroszlán“ savanyúvizet

mindenkinek házhoz szállítjuk.

Az „Oroszlán“ savanyúvíz **borral kitűnő!** És mint gyógyvíz elősegíti az emésztést, jó étvágyat csinál, üdít, gyógyít. Ezt igazolják Dr. Lengyel Béla és dr. Hankó Vilmos egyetemi tanárok és dr. Boleman István kir. tanácsos, vihenyi fürdőorvos ellenőrző kísérletei is. — Hogy az „Oroszlán“ savanyú gyógyvíz az ország összes gyógyásványvízei között első helyet foglal el, igazolják az alábbi kitüntetések:

1894. évben Bécsben **nagy aranyéremmel és díszoklevéllel.** — 1896. évben Ezeréves magyarországi kiállításon **aranyéremmel és díszoklevéllel.** — 1897. évben a brüsszeli nemzetközi világkiállításon **aranyéremmel és díszoklevéllel.** — 1899. évben Szegeden, a Gazd. Egyes. Orsz. Szöv. kiállításon **ezüstéremmel.** — 1900. évben a párisi világkiállításon **aranyéremmel és díszoklevéllel.** — 1904. évben a sz.-louis-i nemzetközi világkiállításon (Észak Amerika) **ezüstérem és díszoklevéllel.** — 1907. évben oláhországi élelmészeti nemzetközi kiállításon **bronzéremmel.** — 1907. évben kitüntetés. Nyugodt lélekkel ajánlhatjuk tehát mindenkinek, és díszoklevéllel lett kitüntetés. Megrendelhető állandóan bármely nagy mennyiségben is **Rákóczi-u. 42. sz.**, a. irodahelyiségünkben.

B. rendelésüket kéri

tisztelettel

Lévay György és Tsa.

Telefon 218. szám.

Az alábbi elsőrangú czégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Gárdos Ferencz könyvkötő

Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETÉT

a mélyen tisztelt közönség szives figyelmébe.

KOMÁN JÁNOS köszörüs-mester
SZATMÁRON

a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy

köszörüs műhelyemet

1907. aug. 1-étől (régi helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány lépéssel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át.** Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádigos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönség szives pártfogását kérve,
tisztelettel **KOMÁN JÁNOS.**

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és csizmák is készülnek.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Vuja János

-hoz, **SZATMÁR, Deák-tér,** (Kereszties András-főle háza) aki dusan felszerelt **czipő-raktárában** csakis valódi finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban czipőket és csizmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza forgalomba és üzletéből **minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte,** és a kinek árui csinoság dolgában is párját ritkítja

Mindenkinek saját érdeke, hogy üveg, porcellán és lámpa-árú szükségletét Oesztreicher Tóbiás

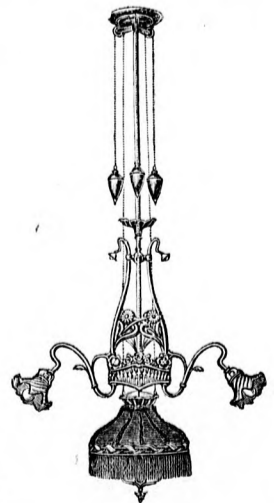
gyári nagy raktárában szerezze be **SZATMÁRON, Deák-tér 21. sz. a.,** és a nagybányai fióküzletében

Ajándék áruk: Tisztelettel tudatom, hogy a nyári idény alkalmára dusan felszerelt üveg és porcellán üzletemben az árakat tetemesen leszállítottam. — Helyszüké miatt csak a következő tárgyak árai szolgáljon tájékozással:

Valódi karlsbadi 6 személyes étkező készlet	K 14.—-től feljebb.
„ „ 6 „ teás „	K 6.—-től „
„ „ 6 „ kávé „	K 5.60-tól „
„ „ 6 „ feketés „	K 5.60-tól „
„ „ „ mosdó „	K 8.— től „
„ „ teás csésze préselt 6 pár	K 1.90-től „
„ „ kávé „ „ 6 pár	K 1.90-től „
„ „ feketés „ „ 6 pár	K 1.50-től „

Csiszolt kristály üvegből különböző díszítéssel
Vizes készlet 6 személyre K 1.70-től feljebb
Boros „ 6 „ K 1.30-tól „
Liquörös „ 6 „ K —.95-től feljebb
Talpas üvegtál 6 tányérkával K 1.30-tól „
Csigaszerkezetű díszes függő lámpa 5.80-tól „

Kiházasítási berendezések és ajándék dísz tárgyak, dus választékban, kivételes előnyökkel kaphatók. **Villamos csillárok** nagy választékban. Házi telephon, villamos csengő és villanyvilágítási bevezetések, valamint javítások jutányos árban, pontosan eszközöltetnek. Villamoségő drbjá 60 f. Mindenféle újdonsági villamos égő kapható.

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a nyári vásár!

Óriási választék újdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

Kazinczy-u. 10. sz. alatt kaphatók a leggyorsorúbbtól a legizlésebb tárgyak, u. m.: játék, díszmü, rövid, müncheni, aczél, tajték, üveg, porcellán és öntvény-árak, grammophonok, fonographok, lemezek és hengerek óriási választékban, mélyen leszállított árak mellett vásárolhatók

BLATNICZKY ISTVÁN

SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. sz. alatt levő

„SZATMÁRI BAZÁR“-JÁBAN.

MÉRSÉKELTEN SZABOTT ÁRAK!

Automobilok és 3 kerékű triciklik.

Óriási választék francia babákban.

Mielőtt személy, jelzőlog, vagy építési

KÖLCSÖN

íránt intézkednék, kérjen díjtalanul prospektust.

MELLER L. EGYED — BUDAPEST

IX., Lónyai-utca 7. szám. — Telefon-Interurban 46—31.

HORVAY és SZABÓ

festők Szatmár, Kinizsy-u. 29.

Elvállalnak szobafestést, mázolást, czim- és czimer-festést, valamint aranyozást és tapétázást. Templom festéseket minden stílusban.

:: :: Üveg czimtablák készítése :: ::